

FIZIKA ČVRSTOG STANJA I

Treći kolokvij 05.06.2020.

1. Elektromagnetski val koji se širi površinom metala može otežati opažanje (volumnih) plazmona, kolektivnih pobuđenja slobodnih elektrona u metalima. Pretpostavimo da metal ispunjava poluprostor $z > 0$ i neka se u poluprostoru $z < 0$ nalazi vakuum. Prepostavite, nadalje, da je gustoća slobodnog naboja jednaka nuli u oba poluprostora. Površinski plazmon je rješenje Maxwellovih jednadžbi oblika:

$$E_x^> = Ae^{iqx}e^{-Kz}, \quad E_y^> = 0, \quad E_z^> = Be^{iqx}e^{-Kz}, \quad z > 0$$

$$E_x^< = Ce^{iqx}e^{K'z}, \quad E_y^< = 0, \quad E_z^< = De^{iqx}e^{K'z}, \quad z < 0$$

gdje su q , K i K' i realni, te K i $K' > 0$.

(a) Uvrstite navedena rješenja u Maxwellove jednadžbe (CGS sustav)

$$\nabla \cdot \mathbf{E} = 0$$

$$-\nabla^2 \mathbf{E} = \frac{\omega^2}{c^2} \epsilon(\omega) \mathbf{E}$$

gdje je $\epsilon(\omega)$ kompleksna dielektrična konstanta za metal dobivena u Drudeovom modelu. Primijetite da za vakuum vrijedi $\epsilon = 1$. Kako glase jednadžbe za A , B , C , D , q , K i K' koje dobivate nakon uvrštavanja?

(b) Prepostavite uobičajene rubne uvjete za električno polje $\mathbf{E}$ i električni pomak $\mathbf{D} = \epsilon \mathbf{E}$ po ravni $z = 0$

$$\mathbf{n} \times (\mathbf{E}^> - \mathbf{E}^<) = 0$$

$$\mathbf{n} \cdot (\mathbf{D}^> - \mathbf{D}^<) = 0$$

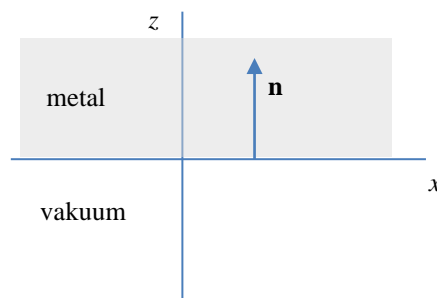
Napišite dvije jednadžbe za koeficijente A , B , C i D koje dobivate uvrštavanjem pretpostavljenog rješenja u rubne uvjete.

(c) Iz šest jednadžbi koje ste dobili pod (a) i (b), nađite q , K i K' kao funkcije od ω . Koji uvjet mora zadovoljiti dielektrična konstanta da ove veličine budu realne?

(d) Pokažite da u granici $qc \gg \omega$ postoji rješenje za frekvenciju

$$\omega_0 = \frac{\omega_p}{\sqrt{2}}$$

gdje je ω_p plazmena frekvencija. Zbog $\omega_0 \sim \omega_p$ uzmite da $\omega\tau \gg 1$ i $\epsilon(\omega) = 1 - (\omega_p/\omega)^2$. Ispitajte K i K' i pokažite da je val omeđen uz površinu $z = 0$. Kakva je polarizacija ovog površinskog EM vala?

2. (a) Upotrijebite aproksimaciju čvrste veze te izvedite izraz za energijsku s -vrpću u bcc rešetki iz atomske s -razine. Tijekom računa uzimite u obzir standardne pretpostavke: sumacija po najbližim susjedima te zanemarite koeficijent $a_{lm}(\mathbf{R})$.

(b) Kakva je ovisnost energije o valnom vektoru na dnu vrpce, za $\mathbf{k} \approx 0$?

(c) Kakva je ovisnost energije o valnom vektoru na rubovima 1BZ, za $\mathbf{k} \approx (\pm\pi/a, \pm\pi/a, \pm\pi/a)$?

Uputa: prisjetite se da u bcc rešetki broj najbližih susjeda (koordinacijski broj) iznosi 8

$$\mathbf{R}_m = \left\{ \frac{a}{2} (\pm 1, \pm 1, 1), \frac{a}{2} (\pm 1, \pm 1, -1) \right\}$$